

Aktualności

Pierwsze Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich już za nami...

02/09/2019, dodał: **Magda Polańska**

Przy zabytkowym kościele pw. Marii Magdaleny gdzie mieści się ekspozycja Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju odbyła się impreza plenerowa promująca kulturę Zagórzan - niewielkiej grupy etnograficznej zamieszkującej podnóże Gorców i częściowo Beskidu Wyspowego.

Rabczańskie Muzeum od początków swojej działalności bada, dokumentuje oraz zbiera eksponaty z zagórzańskiego regionu, czyli miejscowości Kasina Wielka, Poręba Wielka, Niedźwiedź, Olszówka, Podobin, Mszana Górna i Dolna, Konina, Lubomierz, Kasinka Mała oraz Raba Niżna. Impreza plenerowa miała na celu propagowanie niematerialnego i materialnego dziedzictwa kultury Zagórzan. Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich zrealizowane zostały dzięki dofinansowaniu przez Narodowe Centrum Kultury w ramach priorytetu EtnoPolska 2019.

Wydarzenie rozpoczęły warsztaty plastyczne dla najmłodszych prowadzone przez wykwalifikowane edukatorki muzealne. W zabytkowym otoczeniu świątyni uczestnicy warsztatów mieli możliwość poznać dawne techniki malarstwa na szkle oraz spróbować swoich sił w malowaniu drewnianych ptaszków.

Równolegle odbywały się pokazy rzemieślnicze. Tajniki swego fachu zaprezentowali: Rafał Nowak – najslawniejszy krawiec ludowy z Kasiny Wielkiej prowadzący pracownię krawiecką „Góralski Szyk”. Od lat z powodzeniem rekonstruuje elementy tradycyjnego strój Zagórzan, m.in. hazukę, portki góralskie, serdak itp. Pokaz zdobienia serdaka poprowadził Józef Napora kuśnierz z Poręby Wielkiej, który w przeszłości zajmował się także rekonstrukcją białych zagórzańskich serdaków dla zespołów folklorystycznych wypartych na tym terenie przez brązowe serdaki podhalańskie. Pokaz techniki zdobniczych zagórzańskich gorsetów przeprowadziła Maria Łabuz z Łostówki znana z misternie wyszywanych gorsetów. Od lat ubiera członkinie zespołów i kół gospodyń. Ostatni z pokazów przeprowadził Stanisław Kościelniak z Olszówki – znany twórca ludowy i muzykant. Przybliżył tajniki wyrobu gwiazdy kolędniczej według wzoru stosowanego w Olszówce.

Goście I Spotkań z kulturą Górali Zagórzańskich mieli możliwość obejrzenia filmu dokumentalnego zrealizowanego w ramach projektu Tradycyjne rzemiosło i przemysł wiejski Karpat Polskich. pt. „Czego woda nie weźmie i ogień nie spali – rzecz o dawnych rzemieślnikach”. Film powstał na kanwie badań terenowych przeprowadzonych przez pracowników Muzeum i prezentuje sylwetki rzemieślników działających jeszcze obecnie na terenie statutowej działalności placówki. Podczas projekcji obecni byli dwaj spośród rzemieślników uwiecznionych na filmie: Rafał Nowak i Józef Napora. Po emisji publiczność nagrodziła ich gromkimi brawami.

Zgromadzeni w Muzeum widzowie zostali oprowadzeni po ekspozycji muzealnej mieszczącej się w przyziemiu wieży kościoła, na której zaprezentowane zostały eksponaty z terenu Zagórzańskiego oraz najbliższych okolic Rabki. W czterech salach obejrzeć można wystawy tematyczne: garncarstwo ośrodka rabczańskiego, rzemiosło i pasterstwo gorczańskie, sztuka ludowa, sala wystaw czasowych mieszcząca wystawę rzeźbi Kazimierza Kwatiry.

Kolejnym punktem programu były wykłady. Pierwszy z nich wygłosiła dr Dorota Majerczyk, etnomuzykolog, etnolog, badacz kultury Zagórzan. W bogato ilustrowanej prezentacji przybliżyła widzom zagadnienie tradycyjnego zagórzańskiego stroju kobiet i mężczyzn, a także dziecięce codzienne odzienia. Drugi z wykładów wygłosił Wojciech Śliwiński, emerytowany pracownik Muzeum Sądeckiego Parku Etnograficznego w Nowym Sączu, który zaprezentował wyniki wieloletnich inwentaryzacji budownictwa pasterskiego w Gorcach. Rezultaty jego pracy zostały wydane przez Sądecką Oficynę Wydawniczą w publikacji: „Szałas w Gorcach – czyli krajobrazy utracone”.

Na zakończenie dnia odbyły się koncerty zespołów folklorystycznych. Na scenie Związku Podhalan na targowicy, zagrali: Młodzieżowy Gminny Zespół Regionalny z Niedźwiedzia, Dolina Mszanki z Mszany Górnej oraz Kasinianie-Zagórzanie. Zespoły te dotąd nie miały możliwości występowania w Rabce, stało się to możliwe dzięki realizacji tego projektu. Wieczór zakończył niespodziewany występ grupy śpiewaczej Koła Gospodyń Wiejskich z Popowa, wsi położonej w pobliżu Koszalina, które gościło u członkiń Koła Gospodyń „Paradne Gosposie” w Kasince Małej. Ostatnim punktem programu była sesja fotograficzna z udziałem osób w strojach ludowych.

W wydarzeniu uczestniczyli m. in. burmistrz Rabki-Zdroju Leszek Świder, przewodniczący Rady Miasta Rabki Zdroju Michał Skowron, Zastępca Wójta Gminy Mszana Dolna Katarzyna Szybiak, Sołtys Kasiny Wielkiej Adam Wrzecionek oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego Oddział Mszana Dolna Teofil Latoś.

Przez cały dzień o gości dbały członkinie Koła Gospodyń Wiejskich „Zagórzanki” z Kasiny Wielkiej, które przygotowały całodniową degustację. Na stole królowały wędzone serki, ogórki małosolne, swojski chleb ze smalcem; kulinarne dziedzictwo regionu reprezentowała tradycyjna sapka – jest rodzaj kluski prażonej z mąki razowej okraszonej skwarkami oraz swojski bigos i wypieki.

Równolegle wokół starego kościółka odbywał się kiermasz ok. 25 twórców ludowych i rękodzielników.

Region zagórzański reprezentowali twórcy zrzeszeni w stowarzyszeniu „Zagórzańscy Pasjonaci”.

Planuje się że impreza będzie miała charakter cykliczny.

Organizatorzy dziękują osobom, które czynnie włączyły się w organizację imprezy między innymi Magdalenie Polańskiej z Urzędu Gminy Mszana Dolna, twórcom i rękodzielnikom, zespołom

Małgorzata Wójtowicz - Wierzbicka

Galerie zdjęć:

[Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich, fot. Piotr Kuczaj](#)

[Spotkania z kulturą Górali Zagórzańskich, fot. Aleksander Hordziej](#)